

การวิจัย : ทิศทางของการจัดเตรียมองค์ความรู้เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

The Right Direction of Knowledge Management for Coming ASEAN Community Membership of Mahachulalongkorn Rajawitayalai University, Nongkhai Campus

พระราชรัตนาลงกรณ์¹

Phrarachratanalongkorn¹

บทคัดย่อ

การที่เราจะก้าวเข้าไปสู่การเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียนได้อย่างภาคภูมิใจนั้นจะต้องเปิดใจให้กว้างและจะต้องเตรียมการเพื่อให้พร้อมสำหรับการรองรับ คือการต้อนรับผู้ที่จะเข้ามาสู่บ้านเราในฐานะที่เป็นแขก และการก้าวออกไปเพื่อเยี่ยมเยียนหรือสร้างความเข้าใจกับคนอื่นในฐานะที่เราเองเป็นแขกของเขา ซึ่งการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เหตุผลเพราะโลกมันได้แคบลงกว่าที่เราคิดไว้การที่เราเคยคิดแต่เดิมว่าไม่เป็นไรเราอยู่เพียงลำพังก็ได้ไม่มีใครว่าเราไม่มีใครรู้จักเราก็ออยู่ได้แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันเมื่อโลกมันแคบลงๆ แล้วเราจะคิดอยู่แต่กับความคิดเดิมเช่นนั้นไม่ได้เพราะแม้เราจะไม่ก้าวออกไปหาคนอื่น แต่รู้ไหมว่าคนอื่นเขาจะก้าวเข้ามาหาเราเอง เสมือนหนึ่งในเรื่องของประชาคมอาเซียนที่เกิดขึ้นเพราะต้องการที่จะกระชับความสัมพันธ์ของคนในภูมิภาคให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น กล่าวคือเป็นการเปิดโอกาสให้คนในประชาคมอาเซียนได้รู้จักกันและเรียนรู้กันมากขึ้นนั่นเอง โดยที่แก่นหรือแกนของการเรียนรู้นี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากว่าเราไม่มีการศึกษาและการวิจัยที่จะสามารถเข้ามาสร้างความรู้และความเข้าใจของคนในประชาคมอาเซียนได้ ดังนั้น การศึกษาและการวิจัยจึงถือว่าเป็นหัวใจหลักของการเป็นประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ : การวิจัย เตรียมความพร้อม สังคมอาเซียน

ABSTRACT

To be ASEAN Community membership with the great pride is important for ASEAN citizens. Thus, it is necessary for the citizens to prepare themselves with open mind for welcoming visitors from ASEAN countries. In addition, people in ASEAN countries have great opportunity to visit, learn and understand languages, culture, politics and life including sharing their experience with people in ASEAN countries. Therefore, building strong friendship is an important strategy for all ASEAN countries. Academic cooperation is one of the key strategies for both educational development and professional development of ASEAN community citizens. Education and research, in particular, take an important role in strengthening ASEAN community.

Keywords : Research, Preparation, ASEAN Community

¹ พช.ด. (พุทธศาสนา) รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย วัดโพธิ์ชัย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

รับต้นฉบับ 10 ตุลาคม 2555 รับตีพิมพ์ 25 พฤศจิกายน 2555

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันนี้เราพบว่า เป็นสังคมที่มีความผันผวนหรือผันแปรมากที่สุด ทั้งนี้ก็สืบเนื่องมาจากโลกและมนุษย์นั้นได้มีการพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุโดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีมาจนถึงขั้นสูงสุดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งความเจริญดังกล่าวทำให้โลกของเราแคบลง คนทุกคนสามารถที่จะเสาะหาข่าวสารข้อมูลหรืออาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่แล้วสามารถที่จะติดต่อเชื่อมโยงกันได้ภายในเวลาอันสั้น ทุกพื้นที่ของทุกมุมโลกสามารถที่จะรับรู้ข่าวสารของกันและกันได้ภายในเวลาเพียงไม่กี่นาที ซึ่งการที่โลกมันแคบลงนี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในโลกเราเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของการดำเนินชีวิตและการติดต่อสื่อสารที่คนในมุมหนึ่งของโลกจะไม่ได้เป็นความลับหรือเป็นจุดอับของคนทั้งโลกอีกต่อไป เพราะเขาจะถูกค้นพบและนำมาเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ในเวลาอันไม่ช้าไม่นานนัก ดังนั้น คนทุกคนในโลกนี้จะต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันให้ได้ และจะต้องมีการปรับตัวเพื่อที่จะเรียนรู้ในการเผชิญหน้ากันและกันภายใต้ความเข้าใจที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันนั้น โดยการที่คนเราจะสามารถเรียนรู้และเข้าใจกันได้นั้นก็จะต้องอาศัยการศึกษาและการวิจัยเพื่อที่จะเรียนรู้และเข้าใจกันและกันจนสามารถที่จะสื่อสารกันได้ ดังนั้น การศึกษาและการวิจัยจึงถือว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทยในฐานะเป็นประเทศหนึ่งที่ยังไม่ก็ปีก็จะต้องก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน คือการก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมที่แคบลง โดยคนไทยและสังคมไทยจะต้องเปิดกว้างในการที่จะต้องเปิดรับประชาชนในอาเซียนที่จะสามารถเข้ามาสู่ประเทศเพื่อการค้าและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งคนไทยเองจะต้องปรับตัวและเรียนรู้ที่จะต้องสื่อสารกับคนเหล่านั้นให้ได้ด้วยภาษาทั้งของชาวอาเซียนและภาษาอังกฤษ เป็นต้น ในด้านการศึกษาสังคมไทยโดยเฉพาะรัฐบาลและหน่วยงานสถาบันทางการศึกษาที่มีความพยายามที่จะปรับนโยบายและแผนงานเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังจะเห็นได้จากมีการปรับนโยบายและแผนรวมถึงกลยุทธ์ของรัฐที่จะให้หน่วยงานสถาบันทางการศึกษาของรัฐนำไปปรับปรุงใช้เพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการปรับปรุงหลักสูตรและการศึกษาโดยเฉพาะการให้ความสำคัญร่วมกับประชาคมอาเซียนในการให้การศึกษาและการวิจัยให้เป็นไปอย่างเสรี

ด้วยท่าทีและการแสดงของการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของทั้งรัฐบาลและสถาบันทางการศึกษาของรัฐดังกล่าวมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตหนองคาย ก็เป็นสถาบันหนึ่งที่จะต้องมีการปรับทิศทางการศึกษาและการวิจัยโดยมุ่งที่จะให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตหนองคายนั้น เป็นศูนย์กลางของการศึกษาและการวิจัยในด้านสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นหนึ่งในเสาหลักสามประการของประชาคมอาเซียน และเพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยก็คือการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการบริการวิชาการแก่สังคมได้อย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง และมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รอยต่อของประเทศในสมาคมอาเซียน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้ได้แหล่งเพาะบ่มทางการศึกษานั้นจะต้องมีเป็นอันดับแรก เพราะถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันนั่นเอง

มุมมองเรื่องการวิจัยกับโลกปัจจุบัน

คำว่า “วิจัย” สามารถแบ่งได้เป็น 2 คำ คือ คำว่า “วิ” กับ คำว่า “จัย” วิ เป็นคำอุปสรรค (Prefix) แปลว่า “วิเศษ, แจ่ม, ต่าง” จัย แปลว่า สะสม, สั่งสม ซึ่งมาจาก จิ ชาติ (รากศัพท์ (Root)) = สะสม, สั่งสม) แปลง (พฤติ) อิ เป็น เอ และ แปลง เอ เป็น อย ดังนั้น เมื่อรวมคำว่า “วิจัย” จึงหมายถึง “การสะสมที่วิเศษกว่า, แจ่มกว่า, ต่างจาก” การสะสมในที่นี้หมายถึง สะสมข้อมูลและประเด็นความคิดที่ชัดเจน/ แจ่มชัด/ วิเศษ/ แจ่ม/ ต่าง/ จากงานวิจัยที่เคยมีผู้ทำวิจัยไว้แล้ว คำถามที่มักจะได้ยินเสมอคือ “ทำวิจัยแล้วจะได้อะไรใหม่?” ซึ่งเป็นการถามถึง ผลการวิจัยที่จะได้อะไรที่วิเศษกว่า, แจ่มกว่า, ต่างจากงานวิจัยชิ้นอื่นๆ อย่างนั่นเอง

หันมาดูศัพท์ภาษาอังกฤษบ้าง คำว่า วิจัย ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Research ซึ่งแยกได้เป็น 2 คำคือ Re + Search (รี + เสิร์ช) “Re” เป็นคำอุปสรรค (Prefix) แปลว่า “ตอบ, ทวน, กลับ, ย้อน, ทวน, คืน, ทบทวน”, “Search” แปลว่า สืบค้น, หา, เสาะแสวง เมื่อรวมสองคำจึงได้คำว่า Research แปลว่า สืบค้น หาความรู้ด้วยการทบทวนองค์ความรู้ที่มีผู้วิจัยไว้แล้วให้วิเศษ แจ่มต่างจากเดิม

ดังนั้น งานวิจัยจึงหมายถึงการนำงานวิจัยที่คนอื่น ๆ ทำวิจัยไว้แล้วมาทบทวน สืบสวน ตรวจสอบหาองค์ความรู้ใหม่ ว่า “เป็นจริงตามนั้นหรือไม่?” ถ้าไม่จริงก็สามารถนำเสนอประเด็นวิจัยที่แย้งย้อน/คัดค้าน/โต้ตอบได้ด้วยเหตุผลตามกระบวนการวิจัยเชิงวิชาการ ถ้าจริงก็สามารถเพิ่มเติมต่อยอดความคิดอีกเพื่อให้เชี่ยวชาญ/ แจ่มกว่า/ ต่างจากงานวิจัยต่างๆ ที่เราได้ทบทวนศึกษามา งานวิจัยแต่ละสาขาล้วนมีลักษณะเฉพาะตัว (อัตลักษณ์) ในด้านรูปแบบ (Form) ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) มีการรอบแนวคิด หลักฐาน/ การอ้างอิง ภาษา และเหตุผลเป็นการเฉพาะ

การวิจัยเมื่อพิจารณาถึงแง่ของคุณค่าที่เกิดขึ้นนั้นเราจะพบว่าที่ผ่านมามนุษย์ได้ใช้องค์ความรู้ในเรื่องของการวิจัยนี้ในการสร้างความเข้าใจระหว่างกันเริ่มแรกอาจจะเป็นแค่คนในครอบครัวหรือในชุมชน แต่ต่อๆ มาก็ได้ขยายความเข้าใจผ่านกระบวนการวิจัยแบบดั้งเดิมนั้นไปสู่การสร้างความเข้าใจให้กับคนในสังคมในระดับที่กว้างขึ้น ดังนั้น ในแง่ของคุณค่าของการวิจัยที่จะต้องให้มีความวิเศษ แจ่มต่าง จึงจะต้องเป็นการวิจัยเพื่อการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันของมนุษย์ไม่ใช่เป็นการวิจัยเพื่อหักล้างหรือส่งเสริมความขัดแย้งระหว่างกัน ซึ่งในกาดำเนินการวิจัยในยุคแห่งโลกไร้พรมแดนนี้ถือว่าเป็นเรื่องของ การวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจไม่ได้มุ่งหมายถึงกิจกรรมอื่นๆ เพราะโลกในยุคไร้พรมแดนเป็นโลกแห่งการสร้างความเข้าใจระหว่างกันนั่นเอง

ประชาคมอาเซียนกับการศึกษาและการวิจัย

สำหรับคำว่า อาเซียน (ASEAN) นั้นมาจากคำว่า Association of South-East Asian Nations แปลว่าประชาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศใช้คำนี้ส่วนราชบัณฑิตยสถานบัญญัติใช้คำว่า สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน มีคำ 2 คำที่คล้ายกันและออกเสียงเหมือนกันคือ Asian หมายถึงชนชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ ASEAN (อักษรตัวใหญ่) หมายถึง ชาติในประเทภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ

จากการศึกษามาเราจะพบว่าในช่วงทศวรรษ 2500 ครอบคลุมการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ได้แพร่เข้ามาสู่ภูมิภาคเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ทำให้เกิดความกังวลทางด้านเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ ประกอบกับประเทศมหาอำนาจเริ่มไม่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือเท่าที่ควร ทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน และได้มีการฟื้นฟูสัมพันธภาพระหว่างประเทศขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการแสวงหาหนทางจัดตั้งองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจขึ้นในภูมิภาค “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” จึงได้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และ สิงคโปร์ ได้ร่วมลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) หรือที่เรียกว่าปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ที่พระราชวังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ใภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพเสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดี บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก

เมื่อแรกก่อตั้งในปี 2510 อาเซียนมีสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ซึ่งผู้แทนทั้ง 5 ประเทศ ประกอบด้วย นายอาดัม มาลิก(รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย) นายตุน อับดุล ราซัค บินฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหม และรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย) นายนาซิโซ รามอส(รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์) นายเอส ราชารัตนัม (รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์) และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์(รัฐมนตรีต่างประเทศไทย) ได้ร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ

1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี

5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบของการฝึกอบรมและการวิจัย และส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม

7. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การความร่วมมือแห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

นับตั้งแต่วันที่ก่อตั้ง อาเซียนได้แสดงบทบาทในการธำรงรักษาและส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญร่วมกันในภูมิภาค ตลอดจนมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องในการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนพัฒนาการในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมจนเป็นที่ประจักษ์แก่นานาชาติ และนำไปสู่การขยายสมาชิกภาพโดยบรรจุใน ดร.สุชาลามาเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 6 เมื่อปี 2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 ในปี 2538 สปป.ลาว และพม่าเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันเมื่อปี 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกล่าสุดเมื่อปี 2542

ถึงแม้อาเซียนจะจัดตั้งมาเป็นระยะเวลากว่า 40 ปี แล้ว แต่ความร่วมมือในกรอบของอาเซียนส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของการตกลงกันอย่างไม่เป็นทางการ มักใช้ความสัมพันธ์เชิงบุคคลในการขับเคลื่อนความร่วมมือ โดยปราศจากกฎบัตรหรือธรรมนูญที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับในการอยู่ร่วมกัน จากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 11 ในเดือน ธันวาคม 2548 มีมติเห็นชอบร่วมกันในการจัดทำ กฎบัตรอาเซียน ขึ้นเพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือในเรื่องต่างๆ มากขึ้น โดยกฎบัตรอาเซียนนั้นได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมาและมีข้อตกลงเรื่องการจัดตั้งสมาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2563(ค.ศ.2020) ขึ้น แต่ต่อมาได้ปรับเวลาให้เร็วมากขึ้น โดยร่นเวลาเป็น ปี พ.ศ. 2558 หรือ ค.ศ. 2015 โดยรวมตัวและความร่วมมือรอบด้านใน 3 ด้าน หรือที่เรียกกันว่าเป็นเสาหลักของอาเซียนก็คือ

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ASEAN Political Security Community (APSC)
2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community (AEC)
3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ASEAN Socio-cultural Community (ASCC)

เราจะพบว่าในความร่วมมือทั้ง 3 ด้านนี้ จัดได้ว่าเป็นกรอบหลักหรือเสาหลักของประชาคมอาเซียนที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันของคนในทุกพื้นที่ของประชาคมอาเซียนและเพื่อความเข้าใจร่วมกันของทุกประเทศในประชาคมอาเซียนที่จะประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

การศึกษา และการวิจัย คือหัวใจของประชาคมอาเซียน

สำหรับแนวคิดเรื่องการจัดการศึกษาและการวิจัยนั้น มีปรากฏอยู่ในกฎบัตรหรือธรรมนูญอาเซียน โดยกฎบัตรอาเซียนเปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียน เน้นความสำคัญในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดทางด้านการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อสร้างพลังความสามารถของประชาชนให้ประชาคมอาเซียนในการที่จะทำให้ประชาคมอาเซียนเกิดความเข้มแข็งและที่สำคัญประชาคมอาเซียนหรือกฎบัตรสมาคมอาเซียนนั้นได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการความร่วมมือด้านการศึกษาและการวิจัยในอาเซียนซึ่งมีมาตั้งแต่ช่วงแรกของการก่อตั้งอาเซียน เมื่อมีการจัดประชุมด้านการศึกษา ASEAN Permanent Committee on Socio-Cultural Activities พ.ศ.2518 นับเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือทางด้านการศึกษาและการวิจัยของอาเซียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนได้มีมติจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN UNIVERSITY NETWORK AUN) ขึ้นเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาคและสร้างความสำนึกในความเป็น อาเซียนขึ้นโดยฝ่ายกลไกความร่วมมือทางด้านอุดมศึกษา โดยมีการลงนาม ความตกลงเพื่อการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนขึ้น 2 ฉบับ คือ

1. กฎบัตรเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Charter of The ASEAN University Network
2. ข้อตกลงร่วมในการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Agreement on the Establishment of the ASEAN University Network

เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบขององค์กรรัฐมนตรีอาเซียนสาขา (ASEAN SECTORAL MINISTERS BODIES) ในเสาหลักด้านสังคม และวัฒนธรรม

แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของอาเซียน ให้ความสำคัญ
สำคัญกับการดำเนินงานใน 5 ด้าน ดังนี้

1. การส่งเสริมการสร้างความตระหนักในความเป็นอาเซียน
2. การเพิ่มการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับประถม
มัธยม
3. การเพิ่มคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงาน
การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาวิชาชีพ
4. การสร้างความเข้มแข็งให้กับ การเคลื่อนย้ายพรมแดน
และความเป็นสากลของการศึกษา
5. การให้การสนับสนุนส่งเสริมแก่ภาคส่วนงานอื่น ๆ

ปัจจุบันมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 26 มหาวิทยาลัย จาก 10
ประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เป็นสมาชิก
ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยเราจะพบว่าเครือข่าย
มหาวิทยาลัยอาเซียนนั้นจะมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการหรือ
กำลังดำเนินการอยู่หลายประการ เช่น

1. การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ (Academic Exchange)
2. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนที่
ไม่ใช่ วิชาการ (Cultural and Non-Academic Exchange)
3. การอบรมและการพัฒนาขีดความสามารถ (TRAINING
Capacity building)
4. ความร่วมมือด้านงานวิจัย (Collaborative Research)
5. การพัฒนาระบบกลไกอุดมศึกษา (Systems and
Mechanism of Higher Education)
6. การพัฒนาหลักสูตรและโครงการ (Course and Pro-
gramme development)
7. การประชุมเสวนาด้านนโยบาย (Policy Dialogue)
8. ศูนย์กลางข้อมูลและความรู้ (Database and Know-
ledge Center)

จากการกล่าวมาทั้งหมดเราจะพบว่า ในกรอบของประชาคม
อาเซียนนั้นได้มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาและการวิจัย
เป็นอย่างมากโดยเฉพาะได้มีการระบุอย่างชัดเจนว่าการศึกษาและ
การวิจัยของประเทศสมาชิกล้วนจะต้องเป็นไปอย่างเสรี โดยไม่มี
อุปสรรคและจะต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศสมาชิก
ในการเป็นเครือข่ายทางด้านการศึกษาและพัฒนางานวิจัยใน
ภูมิภาคให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เป็นไปตาม
กฎบัตร หรือธรรมนูญของประชาคมอาเซียนนั่นเอง

การอุดมศึกษาของไทยกับท่าทีต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

จากกระแสของประชาคมอาเซียนที่กล่าวมาแล้ว จะพบว่า
ไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศสมาชิกที่ได้มีส่วนร่วมในการก่อตั้ง
ประชาคมอาเซียนและได้เข้าเป็นเครือข่ายทางการศึกษาและ
การวิจัยผ่านทางเครือข่ายมหาวิทยาลัยในอาเซียน (AUN) ซึ่ง
หมายความว่าไทยได้เข้าร่วมในข้อตกลงเรื่องการให้ความร่วมมือ
กับประชาคมอาเซียนมาตั้งแต่ต้นแล้ว ดังนั้น เมื่อปี พ.ศ.2558
มาถึงกระบวนการจัดการศึกษาของไทยในฐานะเป็นประเทศใน
สมาคมนอาเซียนจะต้องมีการปรับเปลี่ยนและจะต้องรองรับการ
เดินทางเข้ามาทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนักวิชาการและนัก
วิจัยในประชาคมอาเซียนเนื่องจากว่าการศึกษาและการวิจัยเป็น
ประเด็นสำคัญที่จะต้องมีการเปิดเสรีอย่างเต็มที่ และที่สำคัญ
สถาบันอุดมศึกษาไทยจะต้องเตรียมตัวในการรองรับการศึกษา
และการวิจัยของประชาคมอาเซียนอยู่หลายประการ ได้แก่

1. การดำเนินการในการเข้าถึงข้อมูลด้านการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาในอาเซียน ได้แก่การที่ไทยต้องดำเนินการในเรื่อง
ของการเข้าถึงข้อมูลทางด้านการศึกษาของในระดับอุดมศึกษา
ของประชาคมอาเซียนให้มากที่สุดผ่านกระบวนการปรับเปลี่ยน
ท่าทีทางการศึกษาและการวิจัยให้สอดคล้องกับประชาคม
อาเซียน ทั้งทางด้านการจัดระบบการศึกษาและการวิจัยที่จะ
ต้องเน้นถึงความร่วมมือที่จะมีต่อประเทศสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น

2. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนให้ถึงแก่นต่อ
คณาจารย์ผู้ปฏิบัติงานและนักศึกษา ประการต่อมาคือการ
สร้างองค์ความรู้เรื่องการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้กับ
บุคลากรในระดับมหาวิทยาลัย คือ คณาจารย์และนักศึกษา
ให้มีความรู้ทั้งทางด้านการให้ความร่วมมือกับประชาคมอาเซียน
และการวิจัยในด้านต่างๆ ให้มากที่สุด

3. สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่และความร่วมมือใน
ความเป็นอาเซียน ประการต่อมาคือการให้ความรู้เรื่องบทบาท
หน้าที่ของการศึกษาและการวิจัยให้กับคณาจารย์และนักศึกษา
ถึงระบบการให้ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มประชาคม
อาเซียนให้มากที่สุดเพื่อจะได้มีการดำเนินการเมื่อมีการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มตัว

4. เตรียมการกำหนดบทบาทหน้าที่และกิจกรรมในด้าน
การศึกษา วิจัย บริหารวิชาการและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม
สำหรับสิ่งที่สำคัญที่สุดของการเข้าสู่โหมดงานของประชาคม

อาเซียนก็คือการที่หน่วยงานและสถาบันทางการศึกษาของไทยจะต้องมีการกำหนดบทบาทในด้านการศึกษาและการวิจัย รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประชาคมอาเซียนให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในประเทศให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างดี

5. ดำเนินการตามแผนและกิจกรรมร่วมมือสมาชิกและสมาชิกเครือข่ายสมทบของ AUN การเตรียมพร้อมต่อการเป็นองค์กรที่จะเป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียน ซึ่งในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยชั้นนำของไทยได้ก้าวเข้าไปเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียน

ความจริงแล้วประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ในแง่ของการปฏิบัติ สถาบันทางการศึกษาของไทยในทุกพื้นที่ก็มีการแลกเปลี่ยนและประสานความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียน (MOU) อยู่แล้ว เช่น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ของรัฐในภูมิภาคที่มีพื้นที่เชื่อมต่อกับประเทศในประชาคมอาเซียนก็จะมีการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษากันมาโดยตลอด ด้วยการมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยฮานอยกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี หรือมหาวิทยาลัยนครพนม กับมหาวิทยาลัยฮานอย เวียดนามและมหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นต้น ในการมาเรียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนามและนักศึกษาไทย เพราะภาษาไทยนั้นเป็นที่ต้องการของคนในภูมิภาคนี้เป็นอย่างมาก แต่ในระยะต่อไปการแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาจะต้องมีมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ดังนั้น ไทยเองจะต้องมีการปรับทิศทางและนโยบายในการรองรับเรื่องนี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคายกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนั้นถือได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ของฝ่ายมหานิกายได้สถาปนาขึ้นโดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงสถาปนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้น โดยให้ย้ายการสอนพระปริยัติธรรม จากศาลาบอกพระปริยัติธรรม ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ไปตั้งที่วัดมหาธาตุ เพื่อเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของพระสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย

และคฤหัสถ์ เมื่อ พ.ศ.2430 และโปรดให้เรียกว่ามหาธาตุวิทยาลัย

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้คิดแบบสร้างถาวรวัตถุเรียกว่าสังฆเสนาสน์ราชวิทยาลัย ขึ้นในวัดมหาธาตุ เพื่อใช้เป็นสถานที่บำเพ็ญพระราชกุศลพระศพสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ และทรงประสงค์จะอุทิศถาวรวัตถุนี้เป็นสังฆเสนาสน์สำหรับมหาธาตุวิทยาลัย เพื่อเป็นที่เล่าเรียนพระปริยัติธรรมและวิชาชั้นสูง โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2439 และได้พระราชทานเปลี่ยนนามมหาธาตุวิทยาลัยเป็น มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติยศของพระองค์ หลังจากนั้นเป็นระยะเวลา 51 ปี คณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย จำนวน 57 รูป มีพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานุตตเถร) เป็นประธานมีมติให้ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2490 เป็นต้นมา โดยจัดการศึกษาเฉพาะในระดับปริญญาตรี หลังจากนั้นเป็นระยะเวลา 41 ปี จึงได้มีการตั้งหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัยขึ้นเพื่อจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

ในส่วนของการดำเนินการวิจัยนั้นมหาวิทยาลัยมีการตั้งสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ขึ้นเพื่อที่จะได้เป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการบริการวิชาการแก่สังคม ในส่วนของการศึกษาและวิจัยในระดับการศึกษาปริญญาโทและเอกนั้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาหลายสาขาวิชาทั้งทางด้านพุทธศาสนา ปรัชญา ด้านการเรียนการสอน ด้านภาษา จิตวิทยา และรัฐศาสตร์ทั้งหลักสูตรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาไปตามกรอบวิชาการของมหาวิทยาลัยชั้นนำของเมืองไทย อันแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยนั้นได้ให้ความสำคัญและเตรียมพร้อมสำหรับการก้าวไปสู่การเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียน

สำหรับการจัดเตรียมสถานที่และเปิดโครงการเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนนั้นมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติขึ้นเพื่อรองรับพระสงฆ์และคฤหัสถ์ชาวพุทธต่างประเทศหรือผู้สนใจอื่นๆ ที่จะเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาในภาคภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงจะเห็น

ได้ว่าภารกิจของมหาวิทยาลัยในการที่จะเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการไปตามลำดับ

สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคายนั้น ถือว่าเป็นสถาบันทางการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา แห่งหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ได้พยายามดำเนินการต่าง ๆ ในการผลิตบัณฑิต การจัดการศึกษา วิจัยและพัฒนา รวมถึงการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และบริการวิชาการให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนา ทางสถาบันได้จัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น โดยเปิดการเรียนการสอนหนึ่งสาขาวิชาได้แก่ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้พระสงฆ์สามเณรและผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น และเปิดโอกาสให้มีการดำเนินการวิจัยในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาในรูปแบบของการวิจัยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการมากขึ้น และที่สำคัญในอนาคตสถาบันก็มีความพยายามที่จะเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ อีก เช่น สาขาการสอนสังคมศึกษา หรือสาขา การเมืองการปกครอง เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีสาขาวิชาไว้รองรับผู้สนใจที่จะเข้ามาศึกษาในสถาบันอย่างหลากหลายมากขึ้น และที่สำคัญก็คือเป็นการเตรียมการไว้เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ที่จะมาถึง ซึ่งในการคาดการณ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชื่อว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และวิทยาเขตทั้ง 10 แห่งรวมถึงวิทยาลัยสงฆ์และหน่วยวิทยบริการที่มีอยู่ทั่วประเทศนั้นจะเป็นเป้าหมายหลักของการเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ของคนในภูมิภาคอาเซียนเป็นอย่างมากเนื่องจากมหาวิทยาลัยนั้นเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ในอาเซียนและในโลก อีกประการหนึ่งเนื่องจากประชาคมอาเซียนนั้นมีประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เราคาดว่าพระภิกษุสามเณรจะเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามที่ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะในปัจจุบันจำนวนพระภิกษุสามเณรในประชาคมอาเซียนและประเทศอื่นในโลกมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจนเกือบจะหาที่เรียนให้กับพระภิกษุสามเณรเหล่านั้นไม่ได้อันแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยนั้นได้มีการเตรียม

พร้อมอยู่แล้วสำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และในส่วน of วิทยาเขตหนองคายนั้น มีการกำหนดโรดแมป (Road Map) ของการพัฒนาเพื่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยการพยายามปรับนโยบายและแผนเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น การเตรียมสถานที่ บุคลากร และการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนากรอบการดำเนินการวิจัยเพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าวอยู่เสมอ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย กับการวิจัยระดับอาเซียน

เนื่องจากผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาองค์กรทางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับภูมิภาค และเพิ่งก้าวเข้ามาเป็นผู้บริหารในช่วงระยะเวลาไม่นานนักแต่ก็ได้พยายามที่จะทำความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และการวิจัยก็ถือว่าเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความจำเป็นในฐานะที่จะต้องมีการพัฒนาและจะต้องเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ที่จะเกิดในอนาคต ซึ่งการพัฒนาการวิจัยนั้นเราสามารถที่จะพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. ทำไมถึงจะต้องมีการวิจัยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

เมื่อก้าวถึงภาพรวมของการวิจัยในสังคมไทยนั้นแม้ว่าจะมีความพยายามที่จะเพิ่มพูนความรู้และงบประมาณในการจัดการในเรื่องวิจัยและพัฒนาของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ของไทยมาเป็นระยะเวลานาน แต่ก็ปรากฏว่าสถานการณ์ของการวิจัยไทยก็ยังไม่ถึงไหน ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจของหน่วยงานทางด้านกาวิจัยของชาติพบว่าจำนวนผู้เรียนระดับอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น แต่มีช่องว่างระหว่างคุณภาพและปริมาณของบัณฑิต และโอกาสในการเข้าถึงสถาบันอุดมศึกษาของไทยยังไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงปัญหาความไม่สมดุลระหว่างนักศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท/ เอกไม่เท่ากัน หรือการลงทุนในการค้นคว้าวิจัย มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.24 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) นั้นหมายความว่าการศึกษาของไทยนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จหรือมีปัญหาค่อนข้างสูง อันเนื่องมาจากปัญหาหลายๆ ประการ เช่น ความรู้ความเข้าใจของคนในสังคมไทยเกี่ยวกับการวิจัยนั้นยังไม่เพียงพอ หรือการที่คนในสังคมไทย

(หมายถึงผู้เรียน)มีทัศนคติต่อการวิจัยในแง่ลบ คือเห็นว่าการวิจัยเป็นเพียงงานของนักวิจัย ไม่ใช่งานของสังคม หรืองานวิจัยไม่ได้เข้ามาแก้ไขปัญหาการเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยเท่าใดนักไม่เหมือนกับการเมืองหรือเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากกว่า ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญทำให้งานด้านการวิจัยของสังคมไทยหรือในสถาบันการศึกษาของไทยนั้นไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรดังจะเห็นจากเมื่อคราวที่มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก สิ่งที่มาวิทยาลัยของไทยเป็นกังวลมากที่สุดก็คือ ผลงานวิจัยของบุคลากรในสถาบันที่ไม่ค่อยมีหรือแม้จะมีแต่งานวิจัยเหล่านั้นไม่ได้ถูกเผยแพร่ไปยังสังคมในวงกว้างทั้งในระดับประเทศและในระดับสากลคือนานาชาติ ซึ่งสิ่งนี้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของมหาวิทยาลัยในสังคมไทย และเป็นผลสำคัญที่ทำให้เรตติ้งของการเป็นมหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติหรือระดับโลกของไทยที่เมื่อพิจารณาจากมวลรวมของผลงานวิจัยของชาติจึงยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งผลของการวิจัยเช่นนี้ย่อมเป็นประเด็นที่จะต้องมาพิจารณาและแก้ไขปรับปรุง เพราะเป็นที่ทราบกันว่าหัวใจของประชาคมอาเซียนนั้นนอกจากเรื่องการค้า ความมั่นคงแล้ว ก็ยังมี เรื่องการศึกษาและการวิจัยที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ประชาคมอาเซียนจะต้องมีส่วนร่วมหรือมีความร่วมมือระหว่างกัน แต่หากจะมีคำถามว่าทำไมเราถึงจะต้องมีการเตรียมการวิจัยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน คำตอบนี้เราก็คงจะพอทราบแล้วว่าในกฎบัตรของอาเซียนนั้นได้ระบุให้มีความร่วมมือในทางการศึกษาและการวิจัยอย่างเสรี เมื่อประชาคมอาเซียนมีแนวนโยบายเช่นนี้สังคมไทยโดยเฉพาะหน่วยงานหรือสถาบันทางการศึกษาโดยมากจำเป็นที่จะต้องทำการเตรียมแผนและนโยบายของแต่ละสถาบันเพื่อที่จะได้เตรียมตัวทางด้านการวิจัยเพื่อรองรับการวิจัยที่จะมีขึ้นช่วงเวลาที่ไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่จะต้องมีการเดินทางเข้าทำการวิจัยในประเทศไทยหรือแม้แต่คนไทยก็สามารถที่จะเข้าไปทำการวิจัยในประเทศเพื่อนบ้านได้ง่ายขึ้น ซึ่งจุดนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่สังคมไทยเองจะได้ประโยชน์ และในขณะเดียวกันก็ต้องเตรียมตัวเพื่อรองรับการเข้ามาวิจัยหรือเพื่อศึกษาของคนในประชาคมอาเซียนด้วย หากไม่มีการเตรียมตัวแล้วก็จะทำให้ไทยเองเสียประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียนในฐานที่ไม่อำนวยความสะดวกให้กับประเทศสมาชิก ดังนั้น ไทยจึงจะต้องมี

การเตรียมการในเรื่องการวิจัยเพื่อรองรับการประสานความร่วมมือกับประเทศสมาชิกได้

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษาของชาติแห่งหนึ่งก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมการในเรื่องของการสร้างเครือข่ายทางด้านการวิจัย และการดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดคือวิทยาเขตและวิทยาลัยสงฆ์ในพื้นที่ทั่วประเทศในการเตรียมตัวในเรื่องดังกล่าว โดยมอบนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดได้ไปดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนางานวิจัยเพื่อให้รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิทยาเขตหนองคายก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุพันธกิจดังกล่าว

2. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตหนองคายกับการเป็นศูนย์กลางการวิจัยในประชาคมอาเซียน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้มอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ ภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการการสร้างสรรค์งานวิจัย รวมถึงการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการกระตุ้นให้มีการพัฒนาการวิจัยเพื่อให้รองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต ซึ่งวิทยาเขตหนองคายก็เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการตามพันธกิจดังกล่าว แต่หากมีคำถามว่าทำไมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย จึงจะต้องเป็นศูนย์กลางในด้านการวิจัยคำตอบก็คือ การที่วิทยาเขตหนองคายจะต้องเตรียมพัฒนาเรื่องการวิจัยก็เพราะสาเหตุที่สำคัญก็คือ 1) เนื่องจากจังหวัดหนองคายนั้นเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ดังที่เราจะพบว่าจังหวัดหนองคายนั้นมีศาสนสถานและโบราณสถานหลายแห่งที่เป็นหลักฐานยืนยันได้ถึงความเจริญรุ่งเรืองของหนองคายว่า มีมานานกว่าสหัสวรรษ เช่น ชุมชนเมืองเวียงคุกที่มีอายุร่วมกับสมัยสุโขทัย 2) ความที่หนองคายเป็นเมืองประวัติศาสตร์ในทางพระพุทธศาสนาของประชาคมอาเซียนในลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนที่ได้รับกระแสพระพุทธศาสนาจากอินเดียและพม่าผ่านทางภาคเหนือของประเทศไทยเข้าสู่ลาวและภาคอีสานของประเทศไทย ซึ่งถือว่าหนองคายนั้นเป็นเมืองผ่านของกระแสการของพระพุทธศาสนาของคนในลุ่มสองฝั่งแม่น้ำโขง 3) หนองคายเป็นเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญของ

ไทยหลายเหตุการณ์ เช่นเหตุการณ์สงครามสมัยพระเจ้าตากสิน กรุงธนบุรี และเหตุการณ์สงครามปราบพระเจ้านางค์ของ อาณาจักรล้านช้าง ซึ่งผลจากสงครามทำให้มีการปรับเปลี่ยน นโยบายทางการเมืองของผู้ปกครองในสมัยนั้น และเมื่อสงคราม สงบลงสองประเทศคือลาวและไทยได้เขียนประวัติศาสตร์ใน คนละมุมมอง คือไทยเห็นว่าเจ้านางค์เป็นกบฏ แต่ลาวกลับเห็นว่าพระเจ้านางค์นั้นเป็นวีรบุรุษและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ สองประเทศในเหตุการณ์ดังกล่าวก็ยังเป็นที่สงสัยกันอยู่หลาย ประเด็น ซึ่งเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วปัญหาความสับสน ในเรื่องนี้จะต้องได้รับการวิจัยจากนักวิชาการทั้งสองประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันของคนทั้งสองประเทศ ซึ่งการ สร้างความเข้าใจของคนในประเทศอาเซียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ ประชาคมอาเซียนต้องการและได้กำหนดเป็นแก่นความคิดใน การตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นมา หรืออีกกรณีก็คือ หนองคาย เป็นเมืองหนึ่งที่เป็นเมืองหน้าด่านในการปราบกบฏฮ่อในสมัย รัชกาลที่ 5 ซึ่งประเด็นนี้ย่อมเป็นเรื่องที่จะต้องมีการหยิบยกขึ้น มาศึกษากันอย่างละเอียด 4) เมืองหนองคายเป็นเมืองหน้าด่าน ของไทยในการต้อนรับคนในประเทศอาเซียนมาตั้งแต่สมัย โบราณจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ควรที่เมืองหนองคายจะต้องเป็น ศูนย์กลางของการเตรียมข้อมูลเพื่อรองรับชาวประชาคม อาเซียนที่จะผ่านเข้ามาสู่ดินแดนไทยทั้งในด้านข้อมูลการค้า การท่องเที่ยว สังคมและวัฒนธรรมรวมถึงข้อมูลทางด้านพระพุทธ ศาสนาไว้ให้เปรียบเทียบเพื่อให้แขกที่เข้ามาทางหนองคายได้มี ข้อมูลพื้นฐานที่จะเข้าไปสู่เมืองอื่นๆ 5) หนองคายเป็นเมืองที่มี วัฒนธรรมท้องถิ่นหลากหลาย และที่สำคัญหนองคายเป็นเมือง ที่ถูกตั้งให้เป็นเวียงจันทน์แห่งที่สอง โดยกษัตริย์ลาวในอดีตคือ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ดังจะพบว่ามรดกที่พระเจ้าแผ่นดินลาว ในสมัยนั้นมาสร้างไว้เป็นจำนวนมากเพื่อให้เป็นศูนย์กลางทาง ด้านพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมแห่งที่สอง ซึ่งเจตนารมณ์ ดังกล่าวได้รับการสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ 6) หนองคายมีชายแดน ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเชื่อมต่อไป ยังเวียดนามได้ ดังนั้น หนองคายจึงควรเป็นเมืองที่สามารถ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านการวิจัยกับประเทศในสมาคม อาเซียนได้ง่าย ซึ่งเป็นเหตุผลที่สำคัญทำให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เข้ามาตั้งวิทยาเขตที่หนองคายก็เพื่อที่จะใช้เป็นสถานที่ รองรับประชาคมอาเซียนนั่นเอง อนึ่ง ในประเด็นความใกล้เคียง

ของพื้นที่ในการวิจัยทางศาสนาและวัฒนธรรมนั้นเราจะพบว่า ในอดีตศูนย์กลางของการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของ ภูมิภาคอีสานนั้นอยู่ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นแหล่ง เรียนรู้เรื่องศาสนาและวัฒนธรรมอีสานได้ดีแห่งหนึ่ง แต่เมื่อ เกิดมีประชาคมอาเซียนแล้วมหาวิทยาลัยมหาสารคามอาจ จะยังอยู่ใกล้เคียงไปสำหรับการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและ การวิจัยในเรื่องนี้เหตุผลเพราะหนองคายนั้นเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ กับลาว เวียดนามมากกว่า และมีบริบททางวัฒนธรรมที่ใกล้ ชิดกับประเทศเพื่อนบ้านมากกว่า ดังนั้น จึงเป็นอีกเหตุผลที่ ว่าทำไม หนองคายจึงต้องเป็นศูนย์กลางในการวิจัยทางด้าน ศาสนาสังคมและวัฒนธรรมในอนาคตต่อไป 7) หนองคายเป็น เมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเนื่องจากเป็นเมืองที่มี วัตถุทางวัฒนธรรมมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ เช่น มีศาสนสถาน ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาไม่ว่าจะเป็นเจดีย์วิหาร พระพุทธรูปที่สำคัญ เช่น หลวงพ่อพระใส หลวงพ่อองค์ต่อ หลวงพ่อ พระศรีอริย์ หรือกลุ่มพระพุทธรูป 9 ส. ที่มีการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไปแล้ว หรือมีความเชื่อเกี่ยวกับพญานาค และมี ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเรื่องบั้งไฟพญานาค ซึ่งความเชื่อนี้ ได้กลายมาเป็นประเพณีที่มีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อของ ประชาชนทั้งในประเทศไทยและประเทศในประเทศอาเซียน คือ สปป.ลาว ซึ่งปรากฏการณ์ธรรมชาติและความเชื่อนี้บาง คราวก็ก่อให้เกิดปัญหาในเชิงวัฒนธรรมและเชิงสังคมที่ยังไม่มี การแก้ไขความขัดแย้งนั้นให้สงบลงได้แน่ชัดนั้น อันเนื่องมา จากการที่คนในสังคมยังไม่ได้ทำการศึกษาหรือวิจัยในเรื่องนี้ กันอย่างชัดเจนมากนัก

จากการกล่าวมาทั้งหมดนั้น เราจะพบว่า หนองคายนั้น ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการที่จะเป็นศูนย์กลางการ วิจัยของประชาคมอาเซียนในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาและวิจัยของประเทศในกลุ่ม ประชาคมอาเซียนที่จะเข้ามาเพื่อศึกษาและวิจัยในสาขาต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย เพราะหนองคายนั้นถือว่าเป็นเมืองที่มีความ สงบไม่มีปัญหาในเรื่องของการเมือง เชื้อชาติหรือศาสนาใดๆ เพราะคนหนองคายนั้นเป็นคนที่มีอุปนิสัยใจคออบอุ่นอารี มีความเป็นมิตรสูง อีกทั้งเมืองหนองคายยังมีสะพานมิตรภาพ ไทยลาวแห่งที่หนึ่งซึ่งเป็นสะพานเชื่อมโยงของคนสองฝั่งโขงให้

มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น อันเป็นช่องทางที่สามารถสื่อสารกันได้อย่างสะดวก จากเหตุผลและองค์ประกอบที่สำคัญดังได้กล่าวมาแล้วนั้นจึงเป็นข้อสรุปที่สมด้วยเหตุผลว่าหนองคายสมควรที่จะต้องเป็นศูนย์กลางในการศึกษาและวิจัยของภูมิภาคของประชาคมอาเซียนตอนบนโดยไม่ต้องสงสัย

อนึ่ง หนองคายนั้นมีสถาบันทางการศึกษาที่สามารถใช้เป็นแหล่งรองรับการวิจัยและพัฒนาได้อยู่หลายมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ศูนย์การเรียนรู้จังหวัดหนองคายที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคายสามารถที่จะประสานความร่วมมือ(MOU)ในการพัฒนาด้านการวิจัยเพื่อรองรับกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้

3. แนวทางการพัฒนาการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคายเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

สำหรับประเด็นต่อไปที่จะต้องศึกษาก็คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย จะมีแนวทางในการพัฒนางานวิจัยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอย่างไรซึ่งประเด็นนี้ผู้เขียนในฐานะที่เป็นผู้บริหารสูงสุดของสถาบันได้กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาไว้ดังนี้

3.1 ในระดับองค์กร สำหรับในระดับองค์กรนั้นได้มีการนำเอานโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลางมาเป็นแม่แบบในการดำเนินการคือการเน้นการวิจัยและการพัฒนาการวิจัยจากระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับนานาชาติโดยเน้นปรัชญาหลักของมหาวิทยาลัยคือการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม มาปรับประยุกต์ก็คือการนำมาเป็นแผนและนโยบายเพื่อที่จะสร้างรูปแบบของการแผนการดำเนินการหรือ (ROAD MAP) ที่จะสร้างสรรคงานวิจัยให้มีคุณภาพและสามารถที่จะประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ภายนอกได้

3.2 ในระดับสถาบัน ในขั้นนี้เป็นขั้นเตรียมบุคลากร คือ การเตรียมแผนงานในส่วนของการส่งบุคลากรไปศึกษาการวิจัยในสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องคือ การส่งบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และที่สมาคมนักวิจัย ในอุปถัมภ์ของสำนักงานคณะ

กรรมการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) นอกจากนี้ยังส่งบุคลากรไปเรียนรู้เรื่องการวิจัยโดยการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ เป็นระยะๆ เพื่อเป็นการเตรียมคนเพื่อไว้ทำงานในด้านการวิจัยโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย ยังได้มีโครงการในการก่อตั้ง “ศูนย์วิจัยล้านช้าง” หรือ “LANCHANG RESEARCH CENTER” ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมนักวิจัยรวมถึงนักวิชาการในภูมิภาคอาเซียนตอนบนให้เข้ามารวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างกัน อีกทั้งยังเป็นศูนย์ประสานงานทางด้านวิจัยและพัฒนาของนักวิจัยทั้งในส่วน of มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในประเทศรวมถึงมหาวิทยาลัยในภูมิภาคประชาคมอาเซียนด้วยที่จะสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จาก “ศูนย์วิจัยล้านช้าง” นี้ได้

3.3 ในระดับสังคม ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย ได้เตรียมแผนการในการทำความเข้าใจกับสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นในเรื่องการศึกษาร่วมกันและการทำวิจัยร่วมกัน เช่น การทำความเข้าใจทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยของแก่น วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นต้น ซึ่งเป็นแผนงานในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานของรัฐในเรื่องของการทำความเข้าใจทางวิชาการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านการวิจัยและศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.4 ในระดับอาเซียน เตรียมการประสานความร่วมมือกับประชาคมอาเซียนคือลาว และเวียดนาม ในการสร้างความเข้าใจและแสวงหาความร่วมมือทางด้านวิชาการโดยผ่านทางศูนย์วิจัยล้านช้างที่ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคายได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการดังกล่าว

สรุป

จากการกล่าวมาทั้งหมดจะพบว่าที่เราจะก้าวเข้าไปสู่การเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียนได้อย่างภาคภูมิใจนั้นจะต้องเปิดใจให้กว้างและจะต้องเตรียมการเพื่อให้พร้อมสำหรับการรองรับ คือการต้อนรับผู้ที่เข้ามาสู่บ้านเราในฐานะที่เป็นแขก

และการก้าวออกไปเพื่อเยี่ยมเยียนหรือสร้างความเข้าใจกับคนอื่นในฐานะที่เราเองเป็นแขกของเขา ซึ่งการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะโลกมันได้แคบลงกว่าที่เราคิดไว้การที่เราเคยคิดแต่เดิมว่าไม่เป็นไรเราอยู่เพียงลำพังก็ได้ไม่มีใครว่าเราไม่มีใครรู้จักเราก็ดูอยู่ได้แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันเมื่อโลกมันแคบลง ๆ แล้วเราจะต้องอยู่แต่กับความคิดเดิมเช่นนั้นไม่ได้เพราะแม้เราจะไม่ก้าวออกไปหาคนอื่น แต่รู้ไหมว่าคนอื่นเขาจะก้าวเข้ามาหาเราเอง เสมือนหนึ่งในเรื่องของประชาคมอาเซียนที่เกิดขึ้นเพราะต้องการที่จะกระชับความสัมพันธ์ของคนในภูมิภาคให้มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น กล่าวคือการเปิดโอกาสให้คนในประชาคมอาเซียนได้รู้จักกันและเรียนรู้กันมากขึ้นนั่นเอง โดยที่แก่นหรือแกนของการเรียนรู้มันจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากว่าเราไม่มีภาคีและการวิจัยที่จะสามารถเข้ามาสร้างความรู้และความเข้าใจของคนในประชาคมอาเซียนได้ ดังนั้น การศึกษาและการวิจัยจึงถือว่าเป็นหัวใจหลักของการเป็นประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย ได้ตระหนักถึงความจริงในข้อนี้ ดังนั้น จึงได้พยายามที่จะจัดเตรียมการต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าสู่สมาคมอาเซียนได้โดยการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อการสร้างความมั่นคงทางด้านการวิจัยร่วมกันกับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนโดยการตั้งศูนย์วิจัยล้านช้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างความร่วมมือกับนานาชาติในการศึกษาและวิจัย รวมถึงพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการก้าวเข้าไปเป็นหนึ่งในสมาคมอาเซียน พร้อมๆ กับการสร้างความร่วมมือทางด้านการวิจัยกับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศเพื่อความมั่นคงและสร้างความเข้าใจระหว่างกันด้วยดีตามนโยบายของประชาคมอาเซียนนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. **กฎบัตรอาเซียน**. เข้าถึงได้จาก www.mfa.go.th/web/2775.php
- . **กรอบความร่วมมืออาเซียน**. เข้าถึงได้จาก www.mfa.go.th/web/1650.php
- . **เอกสารแผ่นพับแนะนำให้รู้จักอาเซียน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศรีสุพรรณ 2552.

----- . **เอกสารที่เป็นผลจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 (27 ก.พ. - 1 มี.ค. 2552 อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี)**. เข้าถึงได้จาก www.42ammpmc.org/thai/document_main.php

กระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานเลขานุการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน. **อาเซียนแห่งอนาคต ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ร่วมมือพร้อมแข่งขัน ASEAN and Beyond : Competitiveness Through Strategic Cooperation**. กรุงเทพฯ : บางจากการพิมพ์. 2545.

กระทรวงพาณิชย์. (2551). **ASEAN Economic Community : AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. กรุงเทพฯ.

----- . **ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าและการเปิดเสรีการค้าบริการ**. เข้าถึงได้จาก www.thaifta.com

----- . (2550). **แนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) และเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)**. เข้าถึงได้จาก www.thaifta.com/ThaiFTA/Portals/0/GMS_Corridor.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **Curriculum Issues 2010**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ปรีชา หมั่นคง. (2554). **“รู้ทันอาเซียน” วารสารวิชาการ**. 14(1) (มกราคม-มีนาคม 2554) : 59-72.

พุทธทาสภิกขุ. (2549). **การศึกษาสมบูรณ์แบบ : คือวงกลมที่คุ้มครองโลกถึงที่สุด**. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์.

ทีมวิชาการศึกษา “ทางนโยบายรัฐบาลยิ่งลักษณ์ การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม”. **มติชนรายวัน**. ฉบับวันที่ 23 สิงหาคม 2554 หน้า 22.

สมหมาย ปาริจฉัตต์. (2554). **“การศึกษาไทยยุคเพื่อไทย Area Base-School Base” มติชนรายวัน**. ฉบับวันที่ 1 กันยายน หน้า 6

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก.

อาคม เกิดพิทยาไพสิฐ. (2554). “ประชาคมอาเซียน” เอกสาร
 ประกอบการบรรยายข้าราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 วันที่ 16 มิถุนายน 2554 ณ สำนักงานคณะกรรมการ
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ASEAN Secretariat. (2006). **Joint Statement from the
 1st ASEAN Education Ministers Meeting and 41st
 SEAMEO Council Conference, Singapore, 23 March
 2006.** <www.aseansec.org/18327.htm>

ASEAN Secretariat. (2007). **Joint Statement of the
 42nd SEAMEO Council Conference and the 2nd
 ASEAN Education Ministers Meeting, Bali,
 Indonesia, 13-16 March 2007.** <[www.aseansec.
 org/20928.htm](http://www.aseansec.org/20928.htm)>

ASEAN Secretariat. (2008). **Joint Statement of the
 3rd ASEAN Education Ministers Meeting, Kuala
 Lumpur, 15 March 2008.** <[www.aseansec.org/21
 428.htm](http://www.aseansec.org/21428.htm)>

ASEAN Secretariat. (2009). **Joint Statement of the
 4th ASEAN Education Ministers Meeting, Phuket,
 Thailand, 5-8 April 2009.** <[www.aseansec.org/22
 485.htm](http://www.aseansec.org/22485.htm)>

ASEAN Secretariat. **Protocol to Amend the Frame
 work Agreements on Enhancing ASEAN Economic
 Cooperation.** <www.aseansec.org/12369.htm>

Best, J.W. **Research in Education.** Englewood Cliffs,
 New Jersey : Prentice-Hall, Inc. 1970.

Borg W. R. and G.D., **Meredith Educational Research,
 An Introduction.** New York : Longman. 1983.

Hillway, T. (1964). **Introduction : Research,** Boston :
 Houghton Mifflin Company.

Hornby, A. (1974). **Oxford Advanced Learner's
 Dictionary of Current English.** Oxford. Oxford
 University Press.

Kerlinger, F.N. **Foundation of Behavioral Research.**
 New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc. 1973.